

[Dorte Bennedsen]

en bæredygtig udviklingsretning ikke blokeres.«

Disse bemærkninger kan Socialdemokratiet tilslutte sig, men vi vil føje til, at det haster meget med at få gang i den nødvendige indsats. Derfor finder vi det helt uacceptabelt, at regeringen først vil fremlægge sin handlingsplan om 11 måneder. Det vil indebære, at de love, som jo skal følge handlingsplanen, først vil kunne vedtages engang i samlingen 1991-92. Det er på det tidspunkt, hvor der udskrives valg – men det er måske også tanken. Og først derefter skal administrationen så til at udarbejde cirkulærer og bekendtgørelser.

Regeringen må have erkendt med denne redegørelse, at der er gået 3 år, uden at vi har opnået de ønskede resultater med hensyn til reducere af kvælstof, og i tirsdags fik vi så oven i købet redegørelsen om bekæmpelsesmidler, hvoraf det klart fremgår, at de frivillige aftaler på det område heller ikke er opfyldt.

Det er umuligt at forklare den industri og de kommuner, som har brugt meget betydelige økonomiske midler på at opfylde deres del af vandmiljøplanen, at der skal gå op til 2-2½ år, inden vi tager fat på det, som miljøministeren selv betegner som den helt nødvendige indsats i landbruget.

Til sidst blot dette: Ministeren foreslår, at der afholdes en konsensuskonference. En sådan konference kan vel aldrig skade, men er den nødvendig? Vi har allerede haft én konsensuskonference i forbindelse med vandmiljøplanen.

Vi har med redegørelsen klart fået at vide, hvad det er, der er galt. Derfor skylder miljøministeren klart at melde ud over for Folketinget og over for landbruget, hvad hun som ansvarlig for miljøet mener at de nødvendige styringsinstrumenter og andre tiltag skal være, for at vi kan opnå en bæredygtig udvikling i landbruget. Og jeg tillader mig at gå ud fra, at vi her i dag får en sådan udmelding fra miljøministeren som grundlag for vores videre debat om de nødvendige tiltag.

Ole Bernt Henriksen (KF):

Når vi taler vandmiljø, og det har vi gjort adskillige gange her, har vi mange emner til debat. Et af dem er, hvor store mængder handelsgødning der tilføres jorden. Et andet, hvor meget der udvaskes til vandløb og muligvis grund-

vand, og hvad planterne optager. Et tredje er, hvordan vi dyrker jorden på den i alle henseender mest forsvarlige måde.

Jeg er enig med den foregående taler i, at forvaltningen af naturgødningen er et interessant emne. Vi mener nemlig – og det tror jeg alle er enige om – at den måde, vi forvalter naturgødningen på, er bestemmende for, hvor store mængder handelsgødning der er brug for.

Selv om jeg har en fornemmelse af, at andre ønsker det, har jeg ved denne lejlighed ikke til hensigt at beskæftige mig med gødningsafgifter og -kvoter. Årsagen er ikke, at jeg har noget religiøst forhold til afgifter eller kvoter. Men jeg ved ikke, om og hvordan de vil virke i en tid, hvor f.eks. de europæiske toldgrænser planlægges afskaffet. Vi skal i hvert fald ikke have bestemmelser, der er vanskelige eller måske ligefrem umulige at håndhæve.

Dertil kommer, at jeg på flere områder føler mig utilstrækkeligt informeret. Nogle vil måske sige, at en sådan følelse, altså følelse af uvidenhed, normalt ikke forhindrer folketingsmedlemmer i at udtale sig. Dertil føjes undertiden, at tvivl skal komme miljøet til gode. Det sidste er jeg ikke uden videre enig i, idet det ikke er sikkert, at indgreb baseret på utilstrækkelig viden kommer miljøet til gode.

Jeg vil gerne illustrere dette med et eksempel, og det gælder kvoterne: Fra krigens tid har vi erfaringer for, at folk undertiden bruger mere af rationerede eller kvoterede varer, end de ville have gjort, dersom der ikke havde været rationer eller kvoter. Der blev dengang også handlet med kvoter – eller rationeringsmærker, om man vil – hvilket ikke udpræget gavtede sundheden i en række mindrebemidlede familier, som kunne føle sig tilskyndet til at sælge deres rationeringsmærker, hvilket de faktisk gjorde. Dette var blandt skyggesiderne ved krigsårenes desværre nødvendige rationeringer.

Så jeg tror, man skal tænke sig meget godt om, før man går ind i den slags overvejelser. Der må være andre og mere farbare veje, når og hvis vi skaffer os fornøden viden, og når vi taler fornuftigt sammen.

Det er da også det, regeringen foreslår at vi skal gøre. Som jeg har forstået ministeren, skal vi igennem tre faser. Første fase er en grundig analyse af, hvordan det står til.

Enhver, der færdes på landet, har gennem en lang årrække kunnet iagttage, hvordan driften